מְבָרְכִים שֶׁהַכֹּל (רבינו ירוחם נתיב (י״ז) [ט״ז] ח״כ וב״י): **טו** (עג) * [ו]עַל הַסּוּפָקָא״ר מְבָרֵךְ (כד) (עד) שֶׁהַכֹּל, (עה) וְכֵן הַמּוֹצִיא קָנִים מְתוּקוֹת (עו) שֶׁהַכֹּל: **טז** [ז]עַל פִּלְפֵּל (עז) וְזַנְגְּבִיל יְבֵשִׁים [ח]וְעַל הַקִּלָּאוֹ שֶׁל גֵּירוּפְּלִי (רְצוֹנוֹ לוֹמַר נָעְגְּלֶי״ךְ) (עח) וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה (עט) שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְאָכְלָם אֶלָּא עַל יְדֵי תַּעֲרוֹבוֹת, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם (כה) כְּלוּם: **יז** [ט]עַל אֱגוֹז (כו) מוּשְׁקָא״ט (פ) בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. עַל קְנֵילֶ״ה (רְצוֹנוֹ לוֹמַר צִימְרִינְ״ד) (פא) בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה: **יח** [א]'עַל פִּלְפֵּל וְזַנְגְּבִיל כְּשֶׁהֵם (כז) [כז] (פב) רְטֻבִים בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. הַגָּה: כָּל הַפֵּרוֹת

ו רמב״ם פ״ק מהלכות ברכות (ה״ה). ז בְּרָכוֹת (מ״ז) [ל״ו] (ע״ב). ח שם בְּתוֹסְפוֹת (ד״ה ברטיבא). ט שם. י שם בַּגְּמָרָא.

בֵּאוּר הֵיטֵב

דְּהָכִי. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה אגח המסוגן). וְכָתַב הַשֵּׁ״ז (ס״ק יב), וְאִיכָּא מַבִּין מַה שֶּׁכָּתַב רַמ״א וְכֵן אוֹתָם אֱגוֹזִים וְכוּ׳, דְּגַם אֱגוֹז רַךְ מְיֻרֶה בְּעִנְיָן זֶה. וּמְגַן אַבְרָהָם (ס״ק לא) הֶגִּיהַּ דְּצָרִיךְ לוֹמַר וְהֵן אוֹתָם וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם: **טו** (כד) שֶׁהַכֹּל. וְדַעַת הַשּׁוּלְחָן דְּיִבָּרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וּכְתַב הַשֵּׁ״ז (ס״ק יג), וְנִרְאֶה פָּשׁוּט שֶׁאִם יֵשׁ לָפָנָיו פְּרִי אַחַר שֶׁיְּבָרֵךְ עָלָיו, יָצָא גַּם עַל הַסּוּפָקָא״ר, דְּדַעַת הַשּׁוּלְחָן עָרוּךְ: **טז** (כה) כְּלוּם. וְהוּא הַדִּין גַּלְגִּ״ן וְצִיטְרוֹ״א. מֶהֲרַ״ם. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג): **יז** (כו) מוּשְׁקָא״ט. שְׁקוּרִין מוּשְׁקָ״ט נג״ס, דִּפְרִי גְּמוּר הוּא וּרְגִילִין לֶאֱכֹל בְּיָבֵשׁ, וְלֹא דְּמֵי לְסָעִיף י״ד. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁלְשׁוּל וְנוֹתֵן הַמּוּשְׁקָא״ט לְתוֹךְ הַשֵּׂכָר כְּדֵי שֶׁיַּצְעֵר, דְּמֵי לְשָׁמֵן זַיִת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ סָעִיף ד׳. וּמִיהוּ נִרְאֶה לִי דְּכִשֶּׁשּׁוֹתֶה לְצָמְאוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹתֵן גַּם כֵּן מוּשְׁקָ״ט לְתוֹכוֹ לְרַפּוֹאָה, מִכָּל מָקוֹם מְבָרֵךְ עַל הַשֵּׂכָר, וְהוּא הַדִּין גַּבֵּי אַבְרָהָם (ס״ק לד). [וּבְסָפֵר אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא) פּוֹסֵק דְּאַף בְּשׁוֹתֶה רַק לִרְפּוֹאָה, מִכָּל מָקוֹם מְבָרֵךְ עַל הַשֵּׂכָר וּפוֹטְרוֹ, דְּמִעוּט הוּא נֶגֶד הַשֵּׂכָר, וְלֹא דְּמֵי לְשָׁמֵן דִּלְעֵיל]: **יח** (כז) רְטֻבִים בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. וְעַיֵּן לְאַקְרַ״ע בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. וְעַיֵּן שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סִימָן ר״ד סָעִיף ה׳. מָה שֶּׁכָּתַב מִדִּבְרֵי הַכּוֹכָר שׁוּר בְּכָבֵד בְּתִרְאָ (צז: ד״ה של), עַיֵּן שָׁם: **יח** (כז) רְטֻבִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ר״ג (ס״ו) בְּדִין בְּשָׂמִים שֶׁחוֹקִים עִם צוּקָ״ר שֶׁקּוֹרִין (מְאַגֵּן פּוּלְוֶי״ר). וּכְעֵין שֶׁנִּתְּרַת תִּפְאֶרֶת כָּתַב גַּם בְּפִלְפֵּלִין שֶׁעוֹשִׂין מֵהֶם (מְאַגֵּן פּוּלְוֶי״ר) מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, אֲבָל מַה שֶּׁעוֹשִׂין לְטַבֵּל לֹא שַׁיָּךְ בְּרָכָה דְּמְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

טו (עג) עַל הַסּוּפָקָא״ר. פֵּרוּשׁ, שֶׁבְּאַרְצוֹתָם גְּדֵלִים קָנִים מְתוּקִין וְסוֹחֲטִין אוֹתָם וּמְבַשְּׁלִין מֵימֵיהֶם עַד שֶׁיִּקָּפֶה וְיִדְמֶה לְמֶלַח [רַמְבַּ״ם (ברכות פ״ח ה״ה)]: (עד) שֶׁהַכֹּל. דְּלֹא עֲדִיפִי מִדְּבָשׁ תְּמָרִים דְּחָשְׁבִינַן לֵיהּ רַק כְּזֶה בְּעָלְמָא וּבְרָכָתוֹ שֶׁהַכֹּל, וְכָל שֶׁכֵּן כָּזֶה שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ עַל יְדֵי הַבְשׁוּל [רַמְבַּ״ם (שם)]: (עה) וְכֵן הַמּוֹצִיא. פֵּרוּשׁ שֶׁמּוֹצִין קָנֵי הַסּוּכָּר בְּעִצְּמָם: (עו) שֶׁהַכֹּל. גַּם כֵּן מִטַּעַם הַנַּ״ל, דְּהָא הַקָּנֶה בְּעַצְמוֹ הוּא עֵץ בְּעָלְמָא וְאִי אָפְשָׁר לֶאֱכֹלוֹ, אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִתְּיקוּת, וְאִם כֵּן לֹא עָדִיף הַמּוֹצִיא אֶת הַמְּתִיקוּת מֵהָעֵץ מֵאִלּוּ סָחַט אֶת הַזֵּיעָה הַזֹּאת וּשְׁתָאוֹ. וְכָתַב בְּחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל נא סט״ו) דְּהוּא הַדִּין הַלּוֹעֵס שֹׁרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַאקְרַע״ץ גַּם כֵּן אֵין מְבָרֵךְ אֶלָּא שֶׁהַכֹּל, דְּגַם הוּא עֵץ בְּעָלְמָא אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טַעַם מְתוֹק. וְדַע, דְּאַף שֶׁהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סָתַם לְדִינָא דְּעַל הַסּוּכָּר וְעַל הַקָּנִים בִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל, בֶּאֱמֶת יֵשׁ בָּזֶה דַּעוֹת בֵּין הָרִאשׁוֹנִים כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּטוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ועל הסוכרא), וּמִסְפָּקָא פָּסַק לְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל דְּבָזֶה יוֹצֵא בְּדִיעֲבַד לְכַלֵּי עָלְמָא, וְאוּלָם בְּדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא, וְכֵן בְּצוּקָעֵר שֶׁלָּנוּ שֶׁנַּעֲשָׂה מִבּוּרִיקָע״ס גַּם כֵּן יֵשׁ לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה שֶׁהַכֹּל, וּבְדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא, וּכְמוֹ שֶׁבַּאֲרְתִּי הַכֹּל בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה על הסוקאר), עַיֵּן שָׁם: **טז** (עז) וְזַנְגְּבִיל. הוּא מַה שְּׁקוֹרִין אִינְגְּבֶע״ר: (עח) וְכָל כַּיּוֹצֵא. כְּגוֹן (פו) גַּלְגִּ״ן וְצִיטְרוֹ״א: (עט) שֶׁאֵין דַּרְכָּן וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ, וְהוּא אֲכָלָן לְבַדָּן, לְפִיכָךְ אֵין מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם כְּלוּם, שֶׁאֵין הֲנָאָה בְּאֲכִילָתָן כְּשֶׁהֵם יְבֵשִׁים. וְאִם אֲכָלָן עִם צוּקָעֵר וְכַדּוֹמֶה, מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה [פְּרִי מִגְדִּים (משז״ ס״ק יד)]: **יז** (פ) בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. דְּפְרִי הוּא וּרְגִילִין גַּם כֵּן לֶאֱכֹלוֹ בְּיָבֵשׁ. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁלְשׁוּל וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַשֵּׂכָר מוּשְׁקָא״ט כְּדֵי שֶׁיַּצְעֵר, (פו) אִם אֵינוֹ צָמֵא וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה אֶלָּא לִרְפוּאָה, הַמּוּשְׁקָא״ט עִקָּר וְהַשֵּׂכָר טָפֵל וּמְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ כְּמוֹ גַּבֵּי שֶׁמֶן לְעֵיל בְּסָעִיף ד׳, וְאִם הוּא תָּאֵב לִשְׁתּוֹת הַשֵּׂכָר גַּם בְּלֹא רְפוּאָה, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹתֵן לְתוֹכוֹ הַמּוּשְׁקָא״ט לִרְפוּאָה הַשֵּׂכָר עִקָּר, וּמְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל וּפוֹטֵר אֶת הַמּוּשְׁקָא״ט. (פמ) וְהוּא הַדִּין גַּבֵּי שֶׁמֶן לְעֵיל כְּשֶׁהוּא תָּאֵב לִשְׁתּוֹת מֵי אֲנִיגְרוֹן וְהַשֵּׂכָר, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹתֵן לְתוֹכוֹ הַשֶּׁמֶן לִרְפוּאָה מְבָרֵךְ עַל הַשֵּׂכָר לְבַד אִם הֵם הָרוֹב: (פא) בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. כִּי הוּא גָּדֵל עַל הָאָרֶץ כְּמוֹ קָנִים, וּרְגִילִין גַּם כֵּן לֶאֱכֹלוֹ בְּיָבֵשׁ: **יח** (פב) רְטֻבִים וְכוּ׳. דְּזַנְגְּבִיל לָאו פֵּרָא הוּא, אֶלָּא שָׁרְשִׁים מִן הָעֵץ תַּחַת הַקַּרְקַע. וּפִלְפִּלִין אַף עַל גַּב דִּגְדֵלִין עַל אִילָן, כֵּיוָן דְּאֵין נוֹטְעִין אֶלָּא עַל דַּעַת שֶׁיִּתְיַבְּשׁוּ וְיֵאָכְלוּ, רֻבָּן שְׁחוֹקִין בְּחַצָּרוֹת כְּתַבְלִין וְאֵין נֶאֱכָלִין לְבַדָּן אֶלָּא לְפָעָמִים, קָרוֹב הַדָּבָר שֶׁיְּבָרְכוּ עַל זֶה שֶׁהַכֹּל כְּמוֹ קוֹרֵא בְּרֵישׁ סִימָן ר״ד, אֶלָּא לְפִי שֶׁמָּצָא מַהֲנָ נֶאֱכָלִין בְּרִטִיבוּתָן אַדַּעְתָּא דְּהָכִי נַמִּי נָטְעֵי קָצַת, לָכֵן מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן

בֵּאוּר הַלָּכָה

שְׁתֵּרֵץ בָּזֶה, וְהִנֵּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כְּתַבְתִּי:

טו * עַל הַסּוּפָקָא״ר. הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ח ה״ה), וְהַשּׁוּר הִשִּׂיג עָלָיו דְּלֹא דָּמֵי לְדָבָשׁ תְּמָרִים, דְּאֵין הַתְּמָרִים עוֹמְדִים בְּעִקָּרָם לְקַדֵּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁהַקָּנִים עוֹמְדִים בְּעִקָּרָם לִסְחִיטַת הַסּוּכָּר, אִם כֵּן הֲוֵי לְהוּ כְּזֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁהַפֵּרִי הֵיצֵא מֵהֶם הוּא כְּמוֹתָם, וְהַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ועל הסוכרא) כָּתַב עָלָיו דִּדְבָרִים שֶׁל טַעַם הֵם, אֶלָּא דְּלִחְמְרָא טוֹב לְחֹשׁ לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַכֹּל שֶׁהַכֹּל, דְּבָזֶה יוֹצֵא לְכַלֵּי עָלְמָא. אֲכָן בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה חָזַר בּוֹ וְכָתַב דְּהַשּׁוּר רָאָה מְעוֹלָם אוֹתָם קְנֵי הַצּוּקָעֵר, וְהֵאֱמֶת בְּאַרְץ מִצְרַיִם שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים אוֹתָם הַקָּנִים נִמְכָּרִים לַאֲלָפִים לְמִצַּץ אוֹתָם בַּפֶּה, וְאִם כֵּן אֵין עִקָּרָם דָּוֵקָא לְסָחְטָם וְלַעֲשׂוֹת מִזֶּה צוּקָעֵר, וּלְהָכִי אַף שֶׁסָּחְטָם לֹא עֲדִיפִי מִשְּׁאָר מֵי פֵּרוֹת שֶׁאֵינָם אֶלָּא זֵעָה, וְכֵן הוּא קִטֵּב כַּוָּנָתוֹ, דְּלֹא כְּטִ״ז (ס״ק יג), וּכְבָר הִשִּׂיגוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים], וְכֵן הִשִּׂיגוּ הָרַדְבַּ״ז (ח״ה סי׳ תקלא) לַשּׁוּר בְּהַשָּׁגָה זוֹ. אֶלָּא דְּבֶאֱמֶת אִם זֶהוּ עִקַּר טַעַם הָרַמְבַּ״ם, אִם כֵּן הָא תִּינַח הַצּוּקָעֵר בְּעִצְּמוֹ אֵינוֹ אֶלָּא רֹטֶב כְּשֶׁאֵר מֵי פֵּרוֹת, אֲבָל לְפִי זֶה הָיָה לוֹ לְהָרַמְבַּ״ם לְהַחְלִיט לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא, וְכֵן בְּצוּקָעֵר עַצְמָם, וְתוּ, דִּבְעִקַּר הַדָּבָר בְּוַדַּאי דִּבְרֵי הַשּׁוּר עִקַּר דְּעִקַּר פְּרִי קָנִים הָאֵלּוּ הוּא הַצּוּקָעֵר שֶׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא דָּבָר חָשׁוּב, וְלֹא מַשְׁגִּיחִין בְּמָה שֶׁצָּפָּה אֲלָפִים מוֹצְצִים בַּפֶּה אֶת הָעֵץ בְּעִצְּמוֹ, דְּאֵינוֹ אֶלָּא הֲנָאָה כָּל שֶׁהוּא וְדָבָר טָפֵל, וּבְוַדַּאי עִקַּר נְטִיעָתוֹ הוּא עַל דַּעַת הַצּוּקָעֵר, וְכֵן מְבֹאָר בֶּאֱמֶת בְּבַעַל הַלְּכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי׳ א פ״ו) בְּעִצְּמוֹ וָזֶה לְשׁוֹנוֹ: סָכָר קָנֶה דִּילֵיהּ דַּאי עֵץ הוּא, וְכִי נָטְעֵי לֵיהּ אִינָשֵׁי דַּאי נַמִּי אַדַּעְתָּא דְּסָכָר נָטְעֵי לֵיהּ, וכו׳. [וּמַה שֶּׁכָּתַב נַמִּי פְּשׁוּט דְּקַאי עַל מַה שֶּׁאָמַר בְּתְחִלָּה דְּוַדַּאי עֵץ הוּא, וְעַל זֶה קָאָמַר דְּגַם נְטִיעָתוֹ הוּא עִקַּר לְהַסָּכָר], וְכֵן כָּתַב הָאַשְׁכּוֹל (ח״א סי׳ כט) דִּנְטִיעָתוֹ הוּא אַדַּעְתָּא דְּסָכָר, וְכֵן כָּתַב הָרִיאַ״ז בְּהִלְכוֹתָיו (כו. אות א) לְדָבָר פָּשׁוּט דְּרַךְ אַדַּעְתָּא דְּצוּקָעֵר נָטְעֵי לֵיהּ, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ שָׁם דְּבְרֵי הַפֶּסֶךְ מִשְׁנָה. אֶלָּא דְּסָתַם הָרַמְבַּ״ם הוּא בֶּאֱמֶת כְּפָשׁוּט מֵאוֹ לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי, דְּהָא בְּבַעַל הַלְּכוֹת גְּדוֹלוֹת גּוּפֵיהּ אִיתָא דְּחִיָּה לְדַעְתָּה קַמֵּיתָא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: סָכָר וְקַנְיָא דְּסָכָר בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, וְלָאו מִשּׁוּם דְּסִבְרָא לְהוּ דְּקָנֶה לָאו עֵץ הוּא, אֶלָּא הָכִין סְבִירָא לְהוּ דְּאַף עַל גַּב דְּעֵץ הוּא כֵּיוָן דְּלָאו פֵּרֵי קָמִפְּיֵּ וְלָאו פֵּרֵי קָאָכְלִינַן לֹא מְתָאֲמַר לָן בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אֶלָּא בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, מִידֵי דְּהֲוֵי אַשּׁוּתָא דְּפַרְחָא. עַד כָּאן לְשׁוֹן בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת. [וְדִבְרָיו אֵלּוּ אִשְׁתְּמִיטְתֵּיהּ מֹהֲרַדְבַּ״ז (שם) שֶׁכָּתַב דְּפִלּוּגְתַּיְיהוּ הוּא מִשּׁוּם דְּאִית בְּהוּ כְּמָה שֶׁאֵין מַחְלִיפִים גּוּפָם כִּי אִם שְׁתֵּי שָׁנִים וְאִית בְּהוּ דְּמַחְלִיפִים גּוּפָם שֵׁשׁ שָׁנִים, עַיֵּן שָׁם], וְהָרַמְבַּ״ם סוֹבֵר דִּבְוַדַּאי הַסְּבָרָא הוּא כְּדַעָה שְׁנִיָּה, [וְלִאוֹת שֶׁכָּתַב שֶׁכָּל הַגְּאוֹנִים סוֹבְרִים דְּבָרְכוּ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה], אֶלָּא דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּלָאו פְּרִי הוּא כְּלָל וּמִטַּעַם הַבַּעַל הַלְּכוֹת גְּדוֹלוֹת הַנַּ״ל, וְאֵין לְבָרֵךְ גַּם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, וְלֹא דְּמֵי לִשְׁוֹתֶה דְּפוּאָה דְּעַל כָּל פָּנִים אוֹכְלִין אוֹתָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹלוֹ אֶלָּא לְמִצַּץ אֶת הַטַּעַם הַמָּתוֹק, וּכְבָר הֵאִי גַּוְנָא לֹא מָצִינוּ בַּשַּׁ״ס בְּלִיבְּרִיךְ עַל זֶה בִּרְכַּת הַפֵּרוֹת, וְזֶהוּ כַּוָּנַת הָרַמְבַּ״ם שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין זֶה נִקְרָא פֵּרִי. וּלְפִי זֶה לֹא שַׁיָּךְ דִּין זֶה כְּלָל לְשִׁלְקוֹת שֶׁהַמַּיִם הַיּוֹצְאִין מֵהֶם כְּמוֹתָם, וְכֵן לְמַי שְׁרִיַּת פֵּרוֹת לְהָרַ״שׁ בְּסָעִיף י׳, דִּכְכוּלְּהוּ יֵשׁ פֵּרִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁאֵינוֹ פֵּרִי כְּלָל אֶלָּא עֵץ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹלוֹ אֶלָּא לְמִצַּץ בּוֹ טַעַם מְתוֹק, וּלְפִיכָךְ אֵין לְבָרֵךְ עַל הַסּוּכָּר וְכָל שֶׁכֵּן עַל הָעֵץ בְּעִצְּמוֹ, אֶלָּא שֶׁהַכֹּל. אֶלָּא דִּלְפִי זֶה בְּצוּקָעֵר שֶׁלָּנוּ שֶׁנַּעֲשָׂה מִן יְרָקוֹת שֶׁקּוֹרִין בּוּרִיקָע״ס, וְאִם כֵּן אַף אִם נִימָא דְּלֹא תְּלוּי בְּמֵי שִׁלְקוֹת שֶׁהַפֵּרִי כְּמוֹתָם, דְּזֶהוּ אֶפְשָׁר דַּיּוֹקָא בְּמִבְשָׁל שִׁלְקוֹת וְלֹא בְּשֶׁנַּעֲשָׂה דָּבָר חָדָשׁ מֵהַשִּׁלְקוֹת כְּבָנִידוֹן דִּידָן, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים לֹא גָּרַע מִשְּׁאָר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

טו (פו) בַּ״ח (ס״ק) וּמְגַן אַבְרָהָם (ס״ק לג): **יז** (פז) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לד) וּפְרִי מִגְדִּים (א״א ס״ק לד) וְהַגְּרַ״ז (סכ״ג) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל נא סט״ו) דְּלֹא כְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא): (פמ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְהַגְּרַ״ז (ס״ק):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרֵב: א] ובשו״ע הרב (סכ״א) כתב: יש אומרים שמברך עליהם בורא פרי העץ כיון שהם גדלים באילן, ויש אומרים שמברכים עליהם בורא פרי האדמה הואיל ועיקר נטיעתם הוא על דעת שיתייבשו ויאכלו רובם שחוקים כתבלין ואינן נאכלין בפני עצמם אלא מיעוטם לפעמים, וספק ברכות להקל בדיעבד, אבל לכתחלה יברך בורא פרי האדמה לצאת לדברי הכל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah